

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A schweizi tartományi vadásztestület (Landjägercorps).

Ismereteti: B. L.

Schweiz tudvalevőleg több kantonra (kerületre) oszlik s minden ilyen kanton külön-külön vadász- illetőleg esendőrkerülettel bír. A német nyelvű kantonok esendőrsége inkább a német birodalmai, a francia nyelvű kantonok esendőrsége inkább a francia esendőrséghez hasonlít.

A kantonok esendőrtestületei a kantonbeli rendőrigazgatóságnak vannak alárendelve. A esendőrtestületek nincsenek szoros összefüggésben egymással; egyedüli kapcsolatuk a központi rendőriroda által szerkesztett s Bernben naponként megjelenő schweiz rendőri közlöny, amely minden közbiztonsági hatóságnak jár. A központi rendőriroda gyűjtődéje a nyomozásoknak.

Az összes kantonok rendőrigazgatóságai kötelesek a nyomozásokat és körözéseket a berni központi rendőrirodával közölni; ugyancsak ezen iroda közvetíti a külfölddel való érintkezést is. A kantonok rendőrigazgatóságai kizárólag a kanton-kormányoknak vannak alárendelve s a esendőr idegen kantonban szolgálati ténykedést nem teljesíthet, kivéven a tettenérés esetét, ha a késelem veszélylyel járna. A kantonbeli esendőrtestületek annyiban állanak érintkezésben egymással, hogy évenként ugynevezett «szövetségi oktatótanfolyam»-ok tartatnak Bernben közbiztonsági közegek számára s a esendőrség azokon rendszeresen részt vesz. A tanfolyam felügyelete a központi rendőri irodát illeti.

A német kantonok esendőrsége az összes közbiztonsági, nyomozó- és rendőri szolgálatot látja el s emellett a helyi rendészet és a fogházügyet is az ő hatáskörébe tartozik; ezzel szemben a francia kantonokban ezen szolgálatok között éles megkülönböztetés van. Ezekben háromféle testület működik a kantoni rendőrigazgatóság fennhatósága alatt: 1. egy közbiztonsági őrség, kizárólag a bűnügyi szolgálat ellátására; 2. a esendőrtestület, a közbiztonság és rend fenntartására; végül a népőrség (Landwache), helyesebben vidéki esendőrség (Landjägercorps), a helyi rendészet ellátására.

Alábbiakban Schweiz két legérdekesebb kantonjának: a német Bern és a francia Genf közbiztonsági szerveit fogom ismertetni.

A) Berni testület.

A közbiztonsági szolgálat kezelésére, a rend és esend fenntartására rendezett őrtest; szervezete *katonai*.

A jelenlegi esendőrségi törvény az 1906 május 6-án megejtett *műszavatás* útján hozott; azt követte nem sokára a *nagytanács* végrehajtási rendelete és a kormánytanács rendelete, amelylyel a testület jogai és kötelességei megállapítottak.

Legfelsőbb fokban a kanton-kormány gyakorolja az ellenőrzés és igazgatás jogát. A kormány nevében az igazságügyi tanács ellenőrzi a szolgálatot. A gazdasági teendők és azok kezelését a kanton pénzügyigazgatósága tartja szemmel. A kiadásokat Bern kanton könyvelősege folyósítja s annyiban ellenőrző joggal bír, hogy a költségvetésilag megállapított összeg túl ne lépessék.

A belső és külső — szorosán vett — közbiztonsági szolgálat ellenőrzése a rendőrigazgatóság jogköre; a parancsnoklás a rendőrpapancsnokot illeti meg.

A rendőrpapancsnok mellé az ugynevezett *törzs* (főőrség) van beosztva. Ez áll: a papancsnokon kívül egy rendőrkapitányból (mint segédtszűből), két őrmesterből a közbiztonsági szolgálat mikénti teljesítésének ellenőrzése céljából (egyikük Bernben, a másik a vidéken állomásozik), a gazdasági teendők ellátása végett egy szállás-mesterből (fournier) és három detektívől, a kik a szükséghez képest különleges szolgálat teljesítésére a vidékre is kiküldetnek. A törzshöz tartozik továbbá az anthropometriai felvételeket fogantató hivatal és a nyomozólevelek kiadásával megbízott szerkesztőség is.

Az ugynevezett *ujoncziskola* a rendőrkapitánynak van alárendelve; esetenként felállítatik a törzsnél a *továbbképző tanfolyam* is. Végül hozzátartozik a törzshöz a főőrség legénysége, amelyet tartalékként felhasználnak s amely a berni osztály alá van rendelve.

A papancsnok hatásköre:

1. a közbiztonsági szolgálat — beleértve a politikai és bűnügyi szolgálatot — ellenőrzése;
2. az összes gazdaságkezelési, számvivősegi és felszerelési teendők;
3. katonai felsőbbsegi jog és fegyelenkezelés;
4. az oktatás irányítása és ellenőrzése;
5. elszállásolási ügyek.

A rendőrigazgatóság a papancsnok rendelkezését ellenőrizni jogosult, sőt e tekintetben intéakedhetik. Ezek

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. esendőrség szerződött szállítója és a **Ludovika Akadémia** házi hangszerkészítője, az **Ocska** és a **szabadalmasszi Rákóczi tárogató** feltalálója **Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2**
Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvós hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erőse elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Árjegyzék minden hangszerről külön köldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.**

STOWASSER JÁNOS

osassári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség, a m. kir. esendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocska és a szabadalmasszi Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2

szerint a rendőrigazgatóság előjárója a parancsnoknak. A segédtszáz (százados) helyettese a parancsnoknak. Mindkettő kötelesek évenként egyszer az összes parancsnokságokat meglátogatni (megszemlélni). Ezenfelül saját belátásuk szerint bármikor — illetőleg amikor szükségnek látják — a kanton bármely részére küldik el.

A parancsnokot és helyettesét négyévenként a kormánytanács szavazás útján választja. Az újonnan választottakat a rendőrigazgatóság felelteti. Mindkettő övédekot tenni köteles és pedig a parancsnok 5000, a segédtszáz (adjunkt) 3000 frankot.

A két őrmester (feldwebel) voltaképpen magasabbrangú állászt, — rangban a szállásmeister és a strázsmeister között sorolnak — segédmunkásként a parancsnoknak a szolgálateljesítés ellenőrzésénél.

A szállásmeister (fourrier) végzi a segédtszáz felügyelői alatt az összes gazdasági és felszerelési ügyeket; ő kezeli a raktárt is. A postát és egyéb tárgyakat gyárosok szállítják, akik a szövetségi ellenőrző bizottságunk vannak alávetve.

Az *antropometria* (szószerint: embert mérő) hivatali hivatala a Bertillon szerinti eljárás útján fényképfelvételeket készíteni.

Ezen eljárásnak azon agyének lesznek alávetve, akik:

1. fegyverre, vagy egy évet meghaladó *javítóbüntetésre* (Korrektionsstrafe) ítéltek;
2. oly schweizi állampolgárokat, akik egy évnél rövidebb tartamu *javítóbüntetésre* ítéltek, azonban ezt megelőzőleg már büntetve voltak;
3. hasonló feltételek mellett oly külföldiek, akik már legalább három év óta állandóan Schweizben laknak;
4. oly külföldiek, akik igazoló okmányokkal nem rendelkeznek, vagy személyiségük egyáltalában ismeretlen, ha oly hírcselekmény miatt van ellenük eljárás folyamatban, amelyért az a tani büntetőtörvény szerint legalább kéthavi szabadságvesztést jár;

5. azon személyek, akik ellen büntetői eljárás van folyamatban, ha azt a bíróság elrendeli;

6. kiutasított külföldiek, kiknek személyazonosságuk megállapítható nem volt; koldusok és csavargók, kiknek személyazonosságuk megállapítani nem lehet. A felvett hivatal sokszorosítja a leírást és egy példányt elküld a szövetségi központi rendőrirodának, míg az eredeti a felvett hivatal levéltárában őriztetik.

A nyomonkövetési a parancsnokság törzsénél szerkesztetik. Az összes kantonbeli hatóságok kötelesek a körzésekkel a szerkesztésnek megküldeni.

A *pólsztrany* (depot) 30 csendőr alkotja, akik az önkéntesbizóságoknál a fogházi teendőket ellátják. Gazdasági tekintetben a pólsztrany összefügg az *ujomszkalánal*, s a kettő mint *mozgósítás tartalék* vehető szükség esetén igénybe.

Ély, hogy az egy közigazgatási járás területén elhelyezett csendőrlégenység, egy járásba (section) tartozzék.

Nagyobb közigazgatási járatok több csendőrijáratra oszlanak. A járás parancsnoka egy őrmester (esetleg tizedes), aki a közigazgatási járás vezetőjének közbiztonsági szolgálat tekintetében alá van rendelve. Az őrmester parancsnok a járáshoz tartozó összes csendőrök felett, ellenőrzési és vezetői a külső közbiztonsági szolgálatot. Ellátja saját járás közigazgatási teendőit s a meglátározott művelés gyakorolja a foglymi fejtető hatalmat is.

A járásparancsnok felelős az alája rendelt csendőrök magviselése és szolgálateljesítéséért. Köteles összes őrsökét évenként legfeljebb kétszer megszemlélni. Ezenfelül ellenőrző szolgálatot teljesít s a kiadott parancsok és rendelkezések pontos végrehajtásának felügyel.

A járás több őrsre (Stationsbezirk) oszlik, amelyekon rendszerint egy, de némely őrsön két, sőt több csendőr állomásozik; a csendőrök egymástól teljesen függetlenek. A járás székhelyén lévő őrs portyázó szolgálatot a járásparancsnok irányítja. Az őrs rendszerint felel egy községet, illetőleg annak területét. Van azonban eset, hogy egy községben több őrs is van. Ez esetben a csendőrök részére közös őrszoba van berendezve.

Fontosabb őrsökön a csendőrökön kívül *delektírek* is vannak, akik az idegen rendőrszeti teendőket látják el s ezért napi egy frank pótlékot kapnak.

A járásnak őrsökre való beosztását a parancsnok ajánlata a rendőrigazgatóság rendel el. Minden őrs több őrjára van beosztva.

A járásparancsnok és a csendőrök a községi előjárónak, vizsgálóbíróknak, ügyésznek és bírósági elnöknek felhívására, illetve megkeresésére végrehajtani tartoznak. Egyéb tekintetben a legénység a parancsnok alá van rendelve, aki jogosult különleges alkalmakkor állomás-helyükről őket elvezényelni.

A csendőr köteles őrskerületét naponta egyszer — ezenkívül hetenként kétszer éjjel is — leportyázni.

A csendőr kötelességei:

1. a személy és vagyónbiztonság megóvása;
2. a csend és rend fenntartása;
3. büntetőndő cselekmények megfékezés és kinyomozása;
4. a hírcselekmények bejelentése a közigazgatási főnököknek;
5. elfogás parancs folytán, vagy saját kezdeményezésből;
6. házkutatás, *kizárólag csak írásbeli parancs alapján*;
7. fagolykíséret;
8. a közigazgatási és bírósági hatóságok megbízásának fogyanosítása; novezetesen: elővezetés, időzések, közbiztonságok stb.

Ezenkívül a csendőr — mint már említettük — fogházi teendőket is végez. E célból a nagyobb bíróságok székhelyén 4—10, a kisebb bíróságoknál 1—1 csendőr van rendszeresítve. Ely szolgálatra a csendőr öt évnél tul nem alkalmazható.

Ha fáj a feje ⁷ no tétovázzák, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 poros alatt a legmekosabb migráns és fejfájást okozhatja. — Ára K 1,20. — Kapható minden gyógyszerben. Készíti Beretvás Tibor gyógyszerész Kézdivásutya. Orvosok által ajánlva. Három dobozát hely. postai szállítással.

A községi előjárások — amennyiben azt a szolgálat megengedi — a csendőrt minden ténykedésben támogatni kötelesek.

Kiegészítés.

a) **Tisztikar:** A csendőrtisztek — mint már jeleztem — 4-4 évi időtartamra a kanton kormányhatalma által választottak. A tisztok szolgálati viszonya annyikam tekintendő viszonyvonalatlannak, hogy ők a kanton kormányával kötött szerződés értelmében csakis akkor bocsáthatók el, ha szolgálati mulasztást követnének el. Amennyiben a szerződés más okból bontulna fel, az esetben a kanton kormánya megfelelő kárpótlást tartozik fizetni.

Hogy valaki csendőrtisztté lehessen, ahhoz szükséges, hogy a szövetségi hadsereg tisztje legyen, négy katonai éven át tanfolyamot végezzen és a csendőrségi szolgálatot a központi iskolában alkalmazzák. Próbaszolgálat nincs.

A jelenleg Bernben alkalmazott tisztak magválasztásuk előtt rendőrségi szolgálatban állottak; egyúttal tisztjei a szövetségi hadseregnek. (Az egyik utószerepos, a másik szászudosi rendfokozattal bír.)

b) **Legénység:** Csakis oly egyének vétolnek fel, akik schweizi állampolgárok és a szövetségi hadsereg kötelékébe tartoznak.

Feltételek:

1. schweizi honpolgár;
2. kifogásmentes előélet;
3. megfelelő iskolai előképzettség;
4. hadi szolgálatra való teljes alkalmasság és a katonai újonevezetkés megfelelő elvégzése;
5. 30 éven aluli életkor.

Azok a jelentkezők, akik a német nyelven kívül a franczia nyelvet is bírják, előnyben részesülnek.

A jelentkezők az útvétel előtt írásbeli és szóbeli vizsgát tesznek, amelynek anyaga azonos a polgáriskola anyagával.

A jelentkezők orvosi vizsga alá vétolnek és csak az lesz felvéve, aki — úgy mint a hadseregnél — állományosnak tuláttatott.

A próbaszolgálat hat hónapig tart, az újonez ezt az egész időt a törzs székhelyén lévő rendőriskolában tölti. Oly újonezok, akik felvételek előtt rendőri szolgálatot teljesítettek, az iskola látogatása alól felmenthetők, azonban záróvizsgát ők is kötelesek tenni.

Az újonez végleges útvétele felett a rendőrigazgatóság dönt. A legénységet a parancsnok esketteli fel.

A csendőrségnél szolgálat a hadkötelezettség alól felvannak mentve.

Létszám.

1. Törzs:

Tisztok: egy parancsnok és egy százados (mint segédtiszt).

Hivataltalok: két tisztviselő az anthropometriai irókában.

2. Legénység: 1 szállásmester, 2 őrmester, 3 detektív.

Kalkó szolgálatra:

25 őrmester, 25 tizedes, 350 csendőr.

A népmassági és területi elhelyezési viszonyoktól a követelések:

A csendőrigénység száma: 400 ember. Háboru esetén a Bern kanton által kiállítandó haderő: 35,500 ember. Terület négyzetkilométerekben: 6844¹/₁₀. Lakosság 589,433 ember. Egy csendőrré jut 89 hadköteles polgár, 17¹/₁₀₀ négyzetkilométer, 1451 lakos.

A kanton fővárosának: Bernnek 64,227 lakosa van; mintán ott a városi rendőrség végzi a közbiztonsági szolgálatot, tényleg csak 1313 lakos jut egy-egy csendőrré.

Elviteltőljáró és fogyelmi viszony.

A csendőr — hasonlóan a többi schweizi állampolgárhoz — a polgári bíróságok van ahíveto. A fogyelmi fenyítő jog — oly ügyekben, melyek természetüknél fogva nem a bíróság hatáskörébe tartoznak — a rendőrigazgatóságot, a parancsnokot, segédtisztjét és kisebb mérvben az altiszteket illeti meg.

Kiszabot:

a **rendőrigazgatóság** által kiszabható legnagyobb törv: 20 napi fogság; kószokzás és elhosszúttán; 20 frank pénzbürség;

a **parancsnok és segédtisztje:** 10 napi fogságot és 10 frank pénzbürséget róhat ki; az őrmester 3 napi fogsággal, 3 frank pénzbürséggel és 20 óráig tartó büntetés-szolgálat, végül

a **tizedes** 2 napi fogsággal, 2 frank pénzbürséggel és 10 óráig tartó büntetés-szolgálatot sújtthatja a mulasztásban tulált csendőrt.

Az altisztek által kiszabott fenyítés végrehajtás előtt jóváhagyás végett a parancsnok alá tartoztatottik.

A rendőrigazgatóság és a parancsnok jogosultak a szabadságvesztést pénzbürségre átváltoztatni.

Ajándék elfogadása minden körülmények között a bíróság alá tartozik.

Az előjáró köteles alárendeltjének minden oly esakalmányról, melyet a bíróság büntet: az ügyvárségnok jelentést tenni.

A legénység köteles a becsület, vagyona vagy testi épsége ellen intőzött támadást — még mielőtt bünvádi feljelentést tennék — a parancsnoknak bejelenteni.

Ugyancsak köteles a parancsnokhoz a fegyverhasználatot is bejelenteni, amely közigazgatási uton lesz elbírtva. **Szolgálatban vagy azonkívül jostalan fegyverhasználat magkörtéza a bíróságra tartozik.**

Fogyelmi válságoknak tekintendők a szabályok általánosan megállapított, roszsz magaviselő szolgálatban, vagy azon kívül, lanyka szolgálatteljesítés, az őrzéssel kapcsolatos elmulasztás, függolemsértés, a szabadság önkönnyen meghosszabbítás az illetékes hely önkönnyü elugyása.

Oly esakalmányok, melyek a katonai szolgálati köte-

HA KÖHÖG, HÁSZNÁLJON AZONNAL
HURUTPASZTILLÁT!!
 mely a legmunkosabb köhögést is azonnal elmulasztja; 1 doboz 50 fill.
 3 doboz 1 K 20 Ft. Kapható mindenütt. Készíti Gerő Gábor gyógyszerész, Nagykörsőn.

Heurta, esde, kőszvény, mindennemű megfázástól erős
 fejátsát pirászri használat után megszüntet a Gerő-féle
MENTHOL REUMASZESZ
 Ára 1 kor, 3 üveg 2 K 50 fill. Készíti Gerő Gábor gyógyszerész, Nagykörsőn.

lezettséggel állnak összefüggésben, a haditörvényszék hatáskörébe tartoznak.

Ha valaki a kiszabott fenyítés ellen panaszt emel, ennek halasztó hatálya van a fenyítés végrehajtására. Legfelső fórum a rendőrigazgatóság; a fenyített tehát a fegyelmi fenyítés ellen fellebbezhet.

A tisztek szintén a polgári bíróság alá tartoznak büncselekmények tekintetében; fegyelmi szempontból rájuk a többi polgári hivatalnokra érvényes fegyelmi szabályok mérvadóak. Letétben őrzött óvadékkal biztosítják azt az esetleges kárt, amely az ő hibájukból állott elő.

A hadsereghez való viszony.

A szervezési törvény és a végrehajtási rendelet határozottan kimondja, hogy a testület ujonczozás, oktatás, szolgálat és illeték tekintetében egy *egységes* vezetés — a parancsnok vezetése — alatt áll. A testületben kifejezetten katonai szellem és felfogás uralkodik; katonailag szervezett s a rendfokozatok tekintetében teljesen egyenrangú a hadsereggel. A csendőr (Landjäger) közlegény; a tizedes és őrmester rendfokozata hasonló a hadsereg hasonló altisztjeivel, míg a járásőrmester (Feldwebel) és szállásmester (fourrier) az altiszt és tiszt közötti rendfokozatot bírják. Tisztelgés a hadsereg szolgálati szabályzatában előirt módokat mellett történik.

A parancsnok, segédtsíztje és az altisztek katonai előljárók, a kik a hadseregből vétetnek át s továbbra is oda sorolnak.

Az altisztek és csendőrök — ha csak ezt a teljesítendő szolgálat különlegessége másképp nem kívánja — egyenruhát viselni kötelesek.

A csendőrök a védköteles schweizi polgárok lögyakorlatain résztvesznek. (A schweizi védköteles állampolgárok tulajdonképeni fegyvergyakorlatoknak nincsenek alávetve. Ezzel szemben évenként bizonyos mennyiségű löszert kapnak a kincstártól s azt céllövészetben elhasználni tartoznak. Szerk.)

Kiképzés, továbbképzés.

A berni csendőrtestület (Landjägerscorps) kiképzését a parancsnok irányítja. Az ujonczok kiképzése az ujoncziskolában történik. Az oktatás, melyen a szükséghez képest polgári egyének is résztvesznek, a rendőrigazgatóság által kiadott oktatási terv alapján történik. A legénység továbbképzése az időközi tanfolyamokon és a szemlék alkalmával fogatosítottatik.

A tisztek kötelesek az évenként felállítandó tanfolyamokon résztvenni.

a) Legénység:

Az ujoncziskola hat hónapi tart. Az első heteket csakis arra használják fel, hogy az ujonczot a közbiztonsági szolgálatba általánosságban bevezessék. Ezután következik az elméleti kiképzés a szolgálati utasításokból, egybekötve a magatartás és illemtan határozványai-

val. Az elméleti kiképzéssel karöltve és egyidejűleg a gyakorlati szolgálatban való kiképzés következik.

Az elméleti oktatás tárgyai: általános határozványok az illemtanról: magatartás mint csendőr, katona és állampolgár; a közbiztonsági szolgálat ellátása (a menyire arra a közcsendőrnek szüksége van); alkotmánytan; írásbeli érintkezés a hatóságokkal: bírósági és közigazgatási szervezés és tagozódás; büntetőtörvény; szervezeti és szolgálati utasítás; idegenforgalmi rendőri teendők; nyomozó és egészségügyi szolgálat.

A gyakorlati szolgálat ez:

A német és francia nyelven való írás- és beszédgyakorlatok; jelentések szerkesztése; gyakorlat; torna; kardvívás; forgópisztolylyal való céllövészet és a gyakorlati közbiztonsági szolgálat végrehajtása.

Hat havi elméleti oktatás után az ujoncz elméleti és gyakorlati vizsgának vettetik alá s ha itt megfelelt, külszolgálatra osztatik be.

Időszaki oktatótanfolyamok:

Évenként négy-öt ilyen tanfolyam működik Bernben, a rendőrigazgatóság székhelyén három-öt napi időtartamra. Ezen a tanfolyamon fokozatosan minden egyes csendőrnek részt kell venni akként, hogy három év leforgása alatt az összes legénység részt vett benne.

Tantárgyak:

Kriminalisztika, bűnügyi nyomozás, illetékszabályzat, elhárítási törvény, bírósági határozatok és döntvények, mezőgazdasági és itültörvény, állatvédelem. Ezenkívül gyakorlati bemutatások e tantárgyakból, amennyire az lehetséges.

Tanárokként a parancsnok és segédtsíztje, egy járásőrmester és egy, a hadseregtől vezényelt lovas tiszt szerepelnek. Vizsga nincs előírva.

Minden rendü szemléző előljáró köteles a legénységgel iskolát tartani. A bűnügyi nyomozásra különös súly helyezendő.

b) Tisztek:

A rendőr és csendőrtisztek, vizsgálóbírák és ügyészek részére évenként egy-egy, három hónapig tartó tanfolyam tartatik; vezetője a központi rendőrségi hivatal főnöke.

Elméleti rész: Kriminalisztika, felderítő szolgálat, daktyloszkópia, nyomozószolgálat.

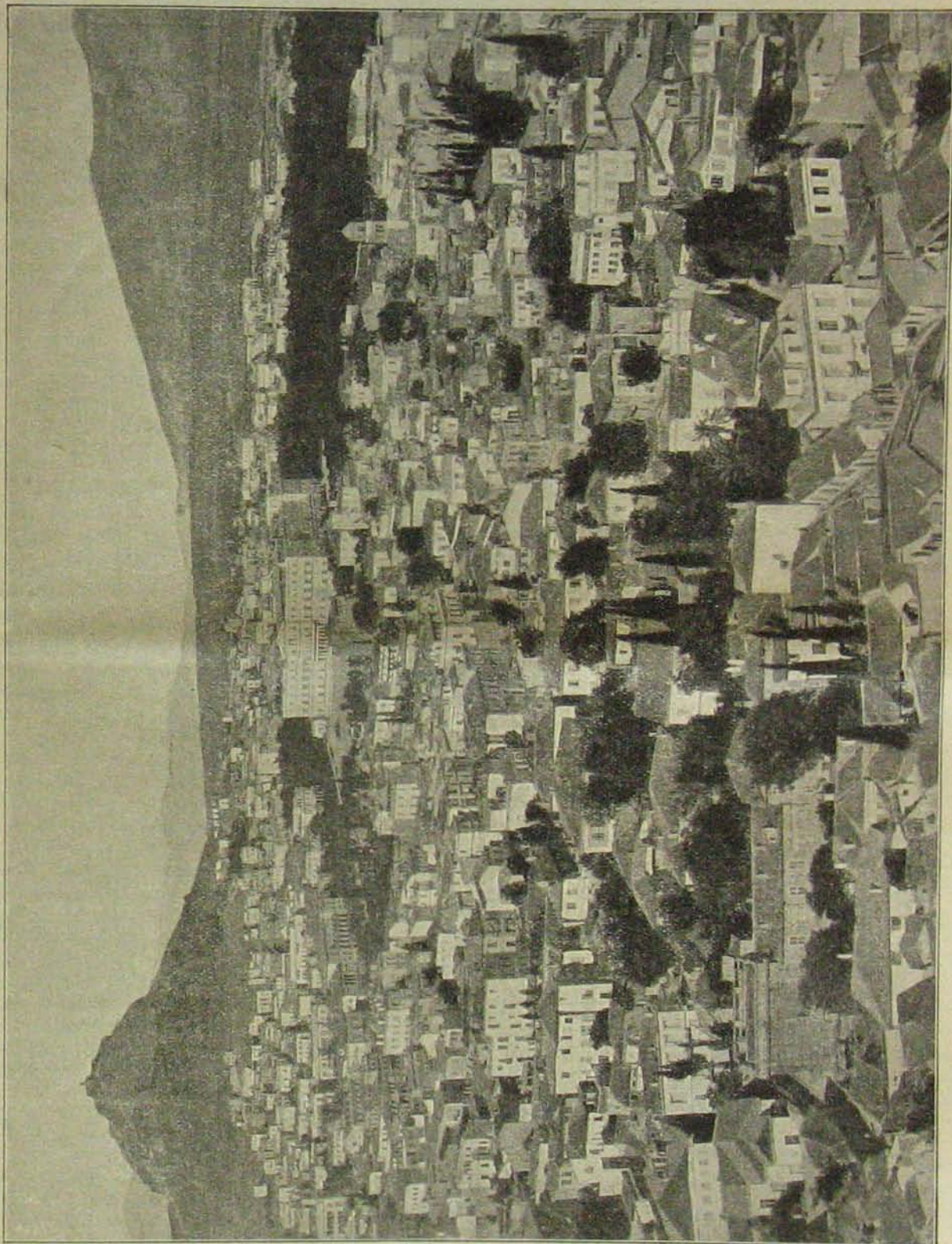
Gyakorlati rész: (a hallgatók három csoportra osztatnak be), nyomok felismerése, mérése és felvétele; személyek, tárgyak és nyomok fényképezése; helyszíni szemlékről vázlat felvétele; a rendőri közlöny szerkesztése és nyomozószolgálat irányítás. Tanárokkul a központi rendőri hivatal főnöke és magasabbrangu tisztek szerepelnek.

Tiszti megbeszélés: A kantonok tiszti parancsnokai évenként tiszti megbeszélésre jönnek össze. Ez alkalmakkor letárgyalják a közbiztonsági szolgálat egyöntetű kezelésére vonatkozó kérdéseket, valamint a bűnügyi és nyomozószolgálat terén az év folyamán behozott újítások-

BUTOR

késpénsért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENDREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

Athén.

kat, mely alkalmakkor az egyes parancsnokok oktató előadásokat tartanak.

Az ujoncziskola és a törzs kitűnően van felzerelve oktatói tárgyakkal. Terjedelmes könyvtárral rendelkezik, amelyben tekintélyes számban a különleges hűnügyi és csendőrségi szolgálatra vonatkozó művek szerepelnek; többek között Lallemandnak a német gonosztévőkről (das deutsche Gaunertum), Mohlnak a rendőri szolgálatról, Hans Grossnak kézikönyve a vizsgálóbírák számára, ugyancsak H. Grossnak a tényállás megállapítására vonatkozó könyve, Lukaának gyakorlati kézikönyve a bűnügyi szolgálatra, Weingart kriminalisztikája, Seggernek «A csendőrség és a közönség» című könyve, Freudenweilnek «A csendőrség jogai és kötelességei» című műve, Nicesoro és Lindenau «Bűnügyi rendőrség és segédletei» című műve stb.

Ezekon kívül az iskola járhatja a H. Gross-féle «Kriminalanthropologie u. Kriminalistik» és a Stoss-féle schweizi büntetőjogi folyóiratokat is.

Kisebbs-nagyobb terjedelmű bűnügyi könyvtárak minden őrsön vannak.

A gyakorlati kiképzéshez hozzátartozik még az anthropometriai (szószertint görögöl: embermértani) hivatal, egy kisterjedelmű, de igen jól rendezett bűnügyi muzeum; fenyképező készülékek a helyszíni felvételekhez; egy rendszerbe foglalt gyűjtemény a láb- és egyéb büncselekményekből származó nyomokból, egy betörőalbum stb. A gyakorlati módszeres oktatásra kiváló súly fektetetik. Ugyancsak nagy súlyt helyeznek az egészségügyi és segélynyújtásban szolgálatra is, melyet orvosok adnak elő, végül az alkoholizmus elleni védekezésre is kioktattatnak.

(Folyt. köv.)

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Magyarok az 1848-iki olasz harcztéren.

A «Hadtörténelmi Közlemények» egyik utóbbi füzetének Pilch Jenő százados «A Voltai éjjeli harc 1848-iki július 26-án» címmel értékes visszaemlékezést közöl a magyarok szerepléséről az 1848-iki olasz harcztéren. A cikket az alábbiakban mi is bemutatjuk.

Az 1848 július 25-én vívott custozzai csatát követő üldözés alatt Voltánál a cs. és k. 52-ik gyalogezred (badkiegészítő kerületének székhelye Pécs) példáját adta annak, hogy ha a nagy veszteséggel járó, szivós gyalogsági harcban a csatater bomlasztó befolyásai mindkét ellenfélnél a legvégsőig fokozódtak, a győzelmet az küzdi ki, a kinek vasfegyelme és erősebb akarata ezeknek a benyomásoknak jobban képes ellentállani és a ki a harcot mindaddig rendületlenül állhatatossággal folytatja, míg az ellenséget az ellentállásnak abbahagyására kényszerítette.

A custozzai csata után Radetzky seregét az olaszok üldözésére parancsolta, hogy kiaknázza ellenfele fölött aratott győzelmét. Másnap délben tehát 2-ik hadtestünk Valeggián át Volta felé nyomult előre, 1-ső hadtestünk Castiglione delle Stiviera felé vonult, míg a 3-ik hadtest Peschiera körülzárására utasítottatott.

A 2-ik hadtest elővédét a Lichtenstein dandára al-

kotta, a melyhez ez alkalomra beosztottak egy üteget és a Reuss huszárok (ma 7.) egy fél századát. A dandár a következőképen indult meg az: élen a lovasság, ezután a 9. vadász-zászlóalj, két ágyú, a császár-vadászok és végül az 52. gyalogezred két zászlóalja.

Eti hat óraker ért a dandár éle a Volta körüli magaslatra. Bár az útközben kikérdezték parasztok egybegazsón azt vallották, hogy az ellenség Voltát elhagyva, Goito felé visszahúzódt, Lichtenstein tábornok John vezérkari testületbeli századost egy szakasz luszárral előre küldötte, hogy kikutassa és megszállja Voltát, azután pedig szemrevélelze a Goito felé elterülő síkságot. John sebteben átkutatta a falut, majd pedig öröket állított fel ennek déli kijáratainál. A jól művelt síkságon eleinte semmi sem mutatkozott, de rövid idő múltán nagyobb ellenséges csapat tűnt fel az ültetvények és akadályok között és pedig már nem messze a falutól. A hirtelenében előre rendelt másik lovas szakasz, valamint a 9. vadász-zászlóalj és a két ágyú még elérte ugyan a falu lejtőkre épített déli erélyét, de legott ágyútűzet kapott, sőt nemsokára tűzbe jutott az olasz gyalogsággal a 9-ik vadász-zászlóalj a san-feliczei magaslaton, a császár-vadászok pedig a Monte Calvarion. Az 52-ik gyalogezred 7., 8., 11. és 12. százada S. Maria Maddalenához került, míg a 9. és 10. század az egész első zászlóaljjal (hat század) a falu belsejében maradt mint tartalék. A tüzéség megozstottan a falu déli szele mentén és a san-feliczei magaslaton állott, melynek védelmére az 52. gyalogezred 7-ik századát rendelték ki.

Az olaszok nemcsak a Goito felől jövő út mindkét oldalán fejlődtek harcához, hanem Fo-resto felől is átkarolták jobb szárnyunkat. A tágas síkság magas völgényeinek és fásorainak oltáma alatt előnyomuló nagy gyalogsági tömegek heves támadásukkal visszanyomták ugyan a császár-vadászokat és az 52-ik gyalogezrednek S. Maria Maddalenánál első vonalban álló 11. és 12. századát, de megállottak, mikor tartalékaink is beleszóltak a küzdelembe. Ez alatt egy ellenséges csapat Sottomontén át Luczone alá búzódt és harchoz fejlődött a minden biztosítás nélkül álló csapataink oldalában és hátában. Azonban itt sem értek el céljüket az olaszok, mivel a Maurer százados vezette 52-ik gyalogezred másfel százada bátor ellenrohamaival visszaverte és Luczonén át a síkságra üzte őket. Kudarcot vallott tehát az egész vonalon a piemontiak első támadása.

A balsiker azonban nem vette el az olaszok támadó kedvét, sőt a mikor erőslítéseket kaptak, újult erővel Luczonéra a a san-feliczei magaslat ellen törtek. A magaslaton álló 9. vadász-zászlóalj vitétül kitartott, míg a Luczone körüli harczó Maurer százados föladta állását a nagy tömeg ellenében, bár segítségére jött Zacharsky százados az 52. gyalogezred 5. és 6. századával. A századok a falu széléhez búzódtak vissza, ahol azután megállították a győzelmesen rohánó olaszokat. Itt tűnt ki Schneller György pécsi születésű tizedes. Szakaszát az olaszok ugyanis bekerítették, egy részét elfogták és csakis Schneller vágta ki magát hirted magával. A kis csapat ezután egy utvarban menekült a hol tüzeléssel addig tartotta magát a nagyobb erővel szemben, míg segítségére jött a császár-vadászok egyik szakasza.

Lelekésítő szép jeleneteket mutatott az a küzdelem, mely jobb szárnyunkon zajlott le. Az ellenség ugyanis megkerülte S. Maria Maddalenát és Voltának a Monte Cuce lejtőjén elterülő részeit akarta hatalmába keríteni. Itt állott az 52. gyalogezred 4. századának fele

Drinápoly.

Balogh hadnagygyal és ugyanezen ezred három félszázada Becsey István százados parancsnoksága alatt. Balogh legénységének egy része a házak előtt a hegy oldalában puskázott, míg a többi valamivel hátrább a tartalékot alkotta. Becsey három szakaszát a falu délnyugati kijáratához állította, a többi ellenben elosztotta a szárnyak és a közép mögé. Legelőször Baloghot érte az ellenséges támadás. A mindenütt nagy erővel támadók a kis csapatot elnyomták és a falu széléig visszautták. Balsors verte Becsey felszázadait is. A sötétség védelme alatt előnyomuló olaszok meglepték és szétrebbentették a jobb szárny mögött álló Andrus hadnagy szakaszát, a bal szárnyon álló Budich hadnagyot pedig bekerítették és szakaszával együtt elfogták. A határozta nagyobb ellenség csak ezután esett neki Becsey csapatának. Habár Becsey elszántan védekezett, küzdelme csakhamar hiábavalónak bizonyult, sőt veszélyessé vált helyzete, mivel az olaszok Balogh szakaszait a falu belsejébe űzván, hátulról is szabadon támadhattak. Megfogyott a legénység is, mivel sokan elesetek, másfél szakasz pedig Balogh hadnagy támogatására rendeltetett. A korom sötét éjszakában mind jobban szétváltak a küzdő csapatok úgy, hogy Becsey mellett már csak húsz ember puskázott. A többiek kisebb-nagyobb csoportokban önállóan harcoltak, a kiket azonban egységesen vezetni nem lehetett. E kis részek közül kitűnt az, mely Hevér András hácszegyei tizedes köré csoportosult az egyik szilárdabban épült ház udvarán. A míg az emberek a puskákat töltötték, addig Hevér a neki nyújtott fegyvereket oly jól célzottan lötte ki az ellenségre, hogy minden lövése talált. Dicsérrettel említi még az ezred története Berzsényi Lajos őrmestert, Kissós József tizedest és Pottyondy gyalogost, a kik bátran szembeálltak veszedelemmel és mindenkor elől voltak, mikor rohamra hívták a kürtök.

Az olaszokat még a lakosság is támogatta, így hát Becsey és Balogh meghátrált a legközelebbi keresztutczáig, a hol azonban szembefordultak az olaszokkal. A küzdelem megújult. Roham roham után következett. Embereink megfeszítve minden erejüket küzdöttek és egy tapodtat sem hátráltak. Viaskodásra került a dolog és összemérték a fegyvereket. Legelől hadakozott Becsey, mellette pedig Gottfried a század ácsa osztott halálos csapásokat hatalmas szekerczéjével. Becsey négy sebből vérzett, csákója és ruhája szétszakadt, sőt még kardja is darabokra törött. Ennyi hősiesség láttára az olaszok tisztes távolba visszahúzódtak és tüzeléssel remélték megtörni a mieink erejét. A golyók a legénységben kárt nem tettek, de megsebesült a csapat lelke és vezére Becsey, a fáradalmakat és viszontagságokat állhatatosan viselő katona azonban még éjjelig vezette és kitarításra buzdította bozzá ragaszkodó legénységet és csak akkor távozott el titkon, mikor sebe okozta fájdalmát tovább tűrni képtelen volt. A magára maradt Balogh hadnagy nem vesztette el reményességét, hanem abban keresett menekülést, hogy maroknyi hadát rohamra vezette, át lépén hatva attól a tudattól, hogy csak az előlre jelent becsületet és üdvöt a hogy számára «bátora» többé nem letezik. A merész elhatározását a siker koronázta, mivel az olaszok kitakarodtak a faluból.

A helység szegélye mentén folytatott küzdelem alatt a falu belsejében sem állottak télenül a csapatok. Az utászok mellvédeket és akadályokat készítettek, a tartalékok pedig oda vonultak, a hol veszedelem készült. Így jutott a község főtüzéjébe az 52. gyalogezred 5.

és 6. százada, egyrészt hogy segítségére legyen Balogh hadnagnak, másrészt, hogy összeköttetést létesítsen a Monte Gizzolon és Monte Calvarion állók között. A mikor azután elcsendesült a harc Balogh szakaszánál, mind a két század a Monte Calvario déli lejtőjére rendeltetett, hogy ez irányban megakadályozza az olaszok betörését. A hegy tetején állottak a császár-vadászok és valamivel hátrább a S. Maria Maddalenáról visszavonult 52. gyalogezred 11. és 12. százada. Hirtelenében itt is nagy kavargás támadt. Az olaszok ugyanis valahogyan hátába jutottak az elől álló 5. és 6. századnak, ezt szétverték és a hegy teteje felé űzték. A menekülők magukkal ragadták a császár-vadászokat, sőt a Host százados vezette századok is rendtelenségbe jutottak. A nagy kavargásban egyedül Host őrizte meg nyugalalmát, a ki maga köré szedte embereinek egy részét, áttört a megriadt menekülő tömegen és szuronyokkal visszaverte a piemontiakat. Egy kisebb olasz csapat a faluba tévedt, melyet azután Gartner császár-vadász hadnagy vert szét a maga embereivel és az 52. gyalogezredtől vett szakasszal.

Éjjél körül fölriadtak jobb szárnyunk századai is, mivel lövések érték nemcsak a S. Filicenél állókat, hanem a Lucezone felé előretoltakat is. A S. Felicenél álló 9. vadász-zászlóalj a segítségére jövő 52. gyalogezred 5. századával eleinte ugyan bamarosan elbánt a támadókkal, de később, a mikor megint puskaropogás kerekedett a hátuk megett, a falu házaikhoz visszavonultak a Lucezonenél álló századokkal együtt. A mikor azután az olaszok ide is utánuk merészkedtek, a negyedik roham után Host százados csupán 14 emberével rájuk rott. A legvitézesebb küzdött Deutsch Rezső (ezredével végig küzdötte az 1849., 1859., 1866. és 1878. évi hadjáratokat. A hadsereg egyik legvitézesebb katonája volt. Mint ezimzetes őrnagy halt meg Pécsen 1907. február 12-én.) bajai születésű közkatona, ki mint a hogy ezrede története mondja, kivált társainak sorából, berontott az ellenségbe és vakmerőségével nagyban hozzájárult, hogy az olaszok megfutamodtak. Kitűnt még Szalay Lajos pesti születésű tizedes is, a ki néhány emberével kiválván szakaszából, előbb oldalba kapta a támadókat, majd miután megszalasztotta ezeket, utánuk iramodott és rajtaütött ama különítményen, mely 33 foglyul ejtett katonáinkat kíserte.

A falu belsejében még hajnalkaságig csatároztak kisebb osztályok és egyes katonák. Karpellus 52. gyalogezredbeli hadnagy zászlóalj-segéd tisztet is megtámadta egy olasz csapat, mikor parancsot vitt ezrede egyik századának. Mivel lövésektől megbokrosodott lova meglagadta az engedelmisséget, leugrott róla s így akart tovább jutni. Ámde az olaszok körülfogták és megadásra szólították fel. Karpellus azonban kardot rántott, rátámadt elleneire és szétverte őket.

Az éjjeli harc leírását az 52. gyalogezred története azzal fejezi be, hogy lehetetlen volt megállapítani s így méltatni is a harc minden egyes mozzanatját, mivel az éj sötétségében gyorsan egymásután és szakadatlanul következtek az összecsapások és vitézi tettek. Összegezve az eseményeket, a harc az esied egyik legzesebb fegyverténye. A csapatok nemcsak az olasz rendszerrel viaskodtak, hanem szembekerültek a falu ellenséges indulatú lakosságával is, kik orvúl támadtak katonáinkra. Borzalmas volt hallgatni a golyók szakadatlan fütyülését. Csakis éjjél után két óra tájban ült el a harc zaja, a mikor Kerpan dandára váltotta fel a kimerülteket.

Hajnalbasadtával az olaszok még egyszer kísérletet tettek Volta elfoglalására, előretörték san-felicei állásaikból és visszaszorították a 9. vadász-zászlóalj csatárait. A szluini batárőrezred egyik zászlóaljja a 9. vadász-zászlóaljjal és az 52. gyalogezred 5. és 6. századával azonban oldalába került a támadóknak és kemény tusa után megtisztította a magaslatot az ellenségtől.

A nap bősé Becsey István százados volt, a ki nemcsak az előző barczokban tűnt ki, hanem később, felgyógyulása után is végig küzdötte az egész hadjáratot és érdemeinek megjutalmazásául a katonai Mária Terézia-rend lovagjainak sorába iktattatott.

De nemcsak Becsey érdemeit tartalmazták, hanem másokét is. Host százados a vaskoronarend lovagjainak sorába jutott, Maurer százados, Horák főhadnagy, báró Swrtnik és Karpellus hadnagy pedig a badidiszítményes katonai érdemkeresztet kapták. A legénység között szétosztottak I. arany, 13 I. osztályú és 19 II. osztályú ezüst vitézségi érmet.

KÉPEINKHEZ.

Athén és Drinápoly.

A jelen számunkban közölt képeken, a balkáni háború alkalmából bemutatott ez a két város, ha lakosságuk mostani helyzeténél és körülményeinél fogva nagyon ellenséges viszonyban állanak is egymással, volt idő, mikor egy császárság jogára alá tartoztak. Felemelésre méltó ez összetartozások közül a Hadrián római császár kora, amikor is (Kr. u. 117—138.) a császár mintegy hat év alatt egész birodalmát beutazván, úgy Athén, mint Drinápoly fejlesztésére és szépítésére igen sokat áldozott.

Eredete mind a két városnak az ókorba nyúlik vissza. Athénnek előbb Kekropia, Drinápolynak pedig Uskadama, illetőleg mások szerint Orestias volt a neve. Utóbbi épen Hadrián császártól kapta a jelenlegi nevét, míg Athén egyik részét, amelyet a művészetet kedvelő császár szintén szép épületekkel és egyéb építményekkel tett díszessé, Adrianopolisnak neveztek el s ennek egyik díszes kapuját máig is Hadrián-kapunak hívják.

Athén régebben Görögország középrészének, úgynevezett Attikának volt, most pedig a jelenlegi görög királyságnak a fővárosa. De nem maradt mögötte Drinápoly sem, mert a XIV. században a török szultánok lakhelye volt jó ideig, sőt most is úgyszólván második fővárosa s ezenfelül egyik legmodernebb erődített helye Törökországnak.

A szennvedésből is kivette a részét mind a két város eléggé. A jól sikerült győzelmek felett most örömmámorban úszó Athén több mint 300 esztendeig nyugdött török járom alatt és régi műemlékei és díszes építkezései is ez idő alatt pusztultak el, sőt kulturális és anyagi fejlődésében is évszázadokra vetette vissza a görög művelődést, művészetet és fejlettség eme legkiválóbb városát a hosszantartó török uralom. Vízönt Drinápolynak a nehányszor megisméltődő orosz-török háborúk alatt voltak igen rossz napjai s volt rá eset, hogy nem a minaretőrző miezzin imarahívó kiáltásai, hanem a vutkitől részeg orosz kozákok kurjongatásai verték fel a város éjjeli csendjét.

Most újból Drinápolyon van a szennvedések sora. Athén lakosai most, a balkáni háború rajok nézve

előnyös esélyeinél fogva örömmámorban úszik, ellenben a drinápolyiak a bizonytalan jövő feletti aggodalom batása alatt gondtól terhelten kelnek, fektísznek már betek óta. Naponta megjelennek felettük az ostromló bolgár sereg badipilótái s onnan, ezer méter magasból dobják alá a török, bolgár és francia nyelven nyomtatott kiáltványok tömegét, a melyekben megadással szólítják fel a várőrséget.

De még mindig bizik a várbeli sereg és a belső falakon felfelé irányított ágyui dörgésével felel a kiáltványra, szétrebbentvén vele a légi tolakodókat, pedig a körülményekből következtetve úgy látszik, hogy már hiábavaló a bizodalom, mert mint a hirtelen keletkező széláramlat elhordja, elsodorja a karcos minaretek körül szállongó kiáltványok ezreit, akként megy füstbe a várőrség az a reménye is, hogy valaha mint diadalmas győző sereg hagyassák el a századokkal előbb már szultánok által is lakott ősi város védőfalait.

HIREK.

Szengázmérgezés. Melena István, lipóteplai őrsbeli próbacsendőr, november 12-én éjjel, az őralaktunyában, az általa köszénnel megtöltött kályhából kiömlő szengáz mérgezése következtében meghalt.

Ethalalozás. Szigeti György, IV. számú csendőr-kerületbeli őrmester, november hó 11-én a cs. és kir. 17. számú helyőrségi kórházban meghalt. Temetése ugyanonnan, a görög katolikus vallás szertartásai szerint, a farkasréti katonai temetőbe, november 14-én ment végbe. Halálát özvegye és árvája siratják. Nyugodjék békében!

Kérelem. Sziva Lajos, Győr megye Tét községben állomásozó csendőr ez. őrmester kéri a kaposvári szárny állomásvába tartozó Krisztyán István csendőr ez. őrmestert, hogy ezimét vele közölje.

KÜLÖNFÉLÉK.

Törvény a házastársak békéjéről. Kansasz amerikai állam több érdekes törvényt hozott legutóbb, de legérdekesebb közöttük az, a mely a házaseletet szabályozza. Azt a felet, a ki elviselhetetlenné teszi a házaseletet, becsukják és kenyéren meg vizen élhet büne miatt. A férjekre batározottan ráparancsol a törvény, hogy üzleti gondjaikat, kellemetlenségeiket ottbonukba ne vigyék be és feleségüket ne kinozzák vele. A kanszasi asszonyokra tehát ideális idők következnek, de a kanszasi leányokra is. Egy másik törvény fogságra itéli ugyanis az ifjút, ha nem teljesíti azokat a reményeket, a miket egy leányban a viselkedésével fölkelte. A leány reményeit akkor ismeri el jogosnak a törvény, ha a fiatalember 14 napon át kísérté, szórakoztatta. Ha valakit egy családban meghívják és az illető oda ötször ellátogat, fogbázbüntetés terhe alatt köteles megkérni a leány kezét, a kit neki szántak. Ám lecsukják azt a nőt is, a ki kikosarazza azt a kérőt, a kiben reményt keltett.

Villamos gyorsposta. Londonban legközelebb berendezik a villamos postát, a mi képes lesz egy óra alatt 30,000 levelet továbbítani. Amerikai mintára a Pneumatic Tube and Transport Co. főmérnöke, Kenneth E. Stuart dolgozta ki a tervezetet, a mit a mértékadó körök jóváhagytak. Az új gyorspostának legföltünőbb sajátossága, hogy csupán aránytalanul kis része fut a föld

alatt. A keskeny, kicsiny cilinderek helyett, a mik a pneumatikus postánál vannak alkalmazásban, nagyobb bengerformájú kocsikat használnak majd, a miket szükség esetén «vonatú» is lehet egyesíteni. A legmeglepőbb az, hogy minden kocsiak külön motorja lesz és mind-egyik automatikusan működik. Valahányszor ilyen kocsi eléri a célját, jeladás történik, a kocsi magától megáll és a hivatalnok máris expediálhatja a megérkezett leveleket.

A rabszolgakereskedő üzleti könyvei. Egy nantesi rongykereskedőnél nemrég 28 üzleti könyvet találtak, a melyekbe egy Delaville-Deguer nevű nantesi nagykereskedő és hajótnalajdonos jegyezte be bevételeit és kiadásait a XVIII. század második felében. A könyvekbe Deguer a rendszeres üzleti adatokon kívül mindenféle más jegyzeteket is beleírt, úgy hogy a könyvek kortörténeti szempontból is érdekesek. Deguer mindenféle áruval kereskedett, idővel azonban kizárólag rabszolgakereskedéssel foglalkozott. Eleinte csak néger fiukat importált, a kiket a XVIII. század hölgyei nagyon kedveltek. Később kibővítette az üzletet, a melyet, úgy látszik, nagy szakértelemmel vezetett. Ismerte a legjobb forrásokat. «A guineai parton — írja — a négerök igen szépek és olcsóbbak, mint bárhol másutt.» Ő a maga részéről 1300—1400 lívresért árusította a négereket «darabonként». Más afrikai területeket nem igen ajánlott. A benszülöttek nem bírják az utazás fáradságait, vagy nem tudják megszokni az európai kosztot, sokszor meg nagyon daczos természetűek. Egyébként jó a megvásárlandó négereket a vásár megkötése előtt orvossal megvizsgáltatni. Egyik hajóskapitányhoz ezt írja Deguer: «Ismétlem, hogy lehetőleg sok férfit és csak kevés asszonyt hozzon. Az asszonyok mind fiatalok és kemény hűsnek legyenek.» A tengeri úton sok néger pusztult el mindig részben tifusz vagy skorbut következtében, de igen sokszor elég telen táplálkozás folytán is. Afrikában igen olcsó volt a négerök ára. Angolában kagylókért, az Arany-parton pálinkáért, fegyverekért és sipokért vásárolták a négereket. A rabszolgaszállító hajók rendszerint ágyukkal is voltak felszerelve, mert a különböző nemzetek konkurrens vállalatai egymásra is vadásztak. Nantesben az volt a szokás, hogy a hajó második kapitányának 12—15 livrest fizetett a hajótnalajdonos minden Európában partraszállított, egészséges négerért, vagy természetben 5—10 négert kapott az egész hajórakományért. A «piszkos konkurrenzia» miatt is panaszkodik Deguer. Különösen az angolokra haragszik, a kik minden «maradékárú» Franciaországba hoznak és itt olcsón megvételre kínálják. Mindamellelt a «humanitás korszakában», a mikor Rousseau és Voltaire már felemelték az avukat, még virágzásban állt a rabszolga-kereskedés és sok nantesi patriczius család vagyona ebből az időből származik.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel belyeget ne küldjenek.

Balkán. A folyó évben nem lesz felállítva. A jövő évre szóló tervekről nem tudunk még semmit.

G. Igen.

10.20. 1. Tipikus = jellemzetes; 2. horribilis = szörnyű; 3. molett = gömbölyded; 4. misszió = hivatal; 5. energia = erély, tettoró; 6. budget = költségvetés; 7. talentum = tehetség; 8. intita = meghitt, bizalmas, benső; 9. chiú = tözsgyökere magyar szó, másértelemben: tetszelgő; 10. karriér = pálya előmenetel; vágatva, lóhalálában; 11. atom = parány; 12. impulzus = lökés, indítás; 13. satirikus = gunyolódó; 14. mottó = jelszó; 15. naiv = együgyű, györmekked, romlatlan; 16. «Opeka» szót nem ismerünk, ha «operát» ért alatta, az «adalmi»; 17. diszkret = titoktartó, szerény; 18. magyar szó; 19. konzer vált = megökött, megtartott; 20. aristokrata = főnemes, főúr; 21. nem lehet.

Tudakozó. Nem kapják meg. A határrendőr azért kapja mert az egyszer érdembe hozott fizetés más állami szolgálat ágazatban való alkalmazásnál le nem szállítható.

M. S. esendőr. Mintán nem rabkiszérről van szó, csak a illetékszabályzat 42. §. 3. pontja szerinti vezénylési pótdíj illetékes.

Vasutmentl esendőr. Ha a posta a küldeményről szóló értesítést az órára vitte, akkor köteles fizetni; ha azonban a óra hozta el a postáról a küldeményt és az értesítést, akkor nem kell fizetni.

1879. Illetékes.

1884. N. 1. Ez évben nem. 2. Forduljon az őrsparanesokhoz.

Vita. Nem tekinthető családtagnak.

X. J. A kérvény az illető tanfelügyelőnél nyújtandó be, a azon iskolát, melynél vizsgáznia kell, megnevezi.

3333 és Öreg esendőr. Olvassák el a folyó évi 24. szám lapnak hason tárgyú üzenetét.

G. Az III. szah. 34. §. utolsó bekezdése világosan intézkedik.

Holya. 1. Nézetünk szerint nem tartandó (Laktanyaszabály. 4. §.) 2. Nincs rá határozott szabály. 3. Ezt a kérdést csak előjáró szűnyparanesnoka intézheti el.

Sorsjegyekről. 180. Merkur szerkesztősége, Budapest, Fűrdő utca 3. — K. J. Sorsjegyeknek valódi nevét kérjük és majd utána nézzünk.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapirokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

— Telefon 153 44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétel és eladása.

Elfogadunk hetélekes takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel, 0% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetét után, melynél a belyő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 6½% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki látogatások részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intézvénnyek és chequok beszedéséért elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vevünk és eladunk értékpapirokat, idegen pénzeket

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Kineveztetett:

1912 november 16-ával:

Gergely Endre, II. számú csendőrkerületbeli hadnagy, ugyanazon csendőrkerület resiczabányai szakaszának parancsnokává.

Áthelyeztettek:

1912 november 16-ával:

Herold Gyula, VI. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, szakaszparancsnoki minőségben az I. sz. csendőrkerülethez: Segesvárra.

Liptay László, III. számú csendőrkerületbeli zászlós, a VII. számú csendőrkerület állományába. (Tartósan Brádra vezényeltetik a szakasz vezetése céljából.)

Okirattal megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur által:

Hamza Gyula, m. kir. VIII. számú csendőrkerületbeli százados a katonai hatóságok támogatása terén kifejtett hasznos szolgálataiért.

Papp Antal, m. kir. IV. számú csendőrkerületbeli járásörmester, egy bűneset kiderítése alkalmával teljesített kiválóan buzgó és eredményes szolgálataiért.

Filtsch István, m. kir. V. számú csendőrkerületbeli törzsrömester, hosszas csendőrségi szolgálata alatt különféle alkalmazásokban teljesített kiválóan buzgó és igen eredményes szolgálataiért.

Omeisz Gyula, m. kir. VI. számú csendőrkerületbeli törzsrömester, hosszas csendőrségi szolgálata alatt teljesített kiválóan buzgó és igen eredményes szolgálataiért.

György István, m. kir. V. számú csendőrkerületbeli őrsvezető cz. őrmester, és

Szabó Sándor, ugyanazon csendőrkerületbeli próba-ösendőr, árvízveszély alkalmával két ember életének megmentése körül tanusított önfeláldozó, bátor és elszánt magatartásukért.

Kénesi Gergely, m. kir. VII. számú csendőrkerületbeli járásörmester, és

Györgyi András, ugyanazon csendőrkerületbeli őrsvezető cz. őrmester, három rablógyilkossági eset kiderítése alkalmával kifejtett kiválóan buzgó és igen eredményes tevékenységükért.

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Kriston György, IV. számú csendőrkerületbeli hadnagy, egy egyének a vízbefulás veszélyétől történt megmentése alkalmával tanusított férfin elszántasága és önfeláldozó tevékenységeért.

Vlasits János és Sámson László, VI. számú csendőrkerületbeli járásörmesterek, a közbiztonsági szolgálat terén hosszú időn át nagy szorgalommal kifejtett eredményes tevékenységük, alárendeltjeik helyes nevelése és vezetése, őrsüknek kiváló rendbentartása és példás magaviseletükért.

Lukács Tivadar, VI. számú csendőrkerületbeli törzsrömester, hosszas csendőrségi szolgálata alatt általában, de különösen 21 éve óta a segédtiszi irodában kiváló szorgalommal és pontossággal kifejtett tevékenysége és példás magatartásáért.

Kausz Győző, VI. számú csendőrkerületbeli törzsrömester, hosszas csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági, de különösen különféle irodai alkalmazásaiban tanusított kiváló szorgalma, pontossága és példás magatartásáért.

Jakab Mihály, VI. számú csendőrkerületbeli őrmester, hosszas csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenysége, alárendeltjeinek helyes nevelése és vezetése és őrsének rendbentartáért.

Gelencsér Pál és Lukácsi András, VI. számú csendőrkerületbeli őrsvezető cz. őrmesterek, a közbiztonsági szolgálat terén hosszú időn át nagy szorgalommal kifejtett eredményes tevékenységük, őrsük kiváló rendbentartása, alárendeltjeik helyes nevelése és vezetéseért.

Fülöp István, VI. számú csendőrkerületbeli őrsvezető cz. őrmester, a közbiztonsági szolgálat terén hosszabb időn át nagy szorgalommal kifejtett eredményes tevékenységeért.

Heiszter István, VI. számú csendőrkerületbeli csendőr, a közbiztonsági szolgálat terén hosszú időn át nagy szorgalommal kifejtett eredményes tevékenysége és példás magatartásáért.

A m. kir. VII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Kiss József és Csutak Dénes csendőrök, a Hunyad vármegyében 1909. évben Vesel Majer szakamási lakos sérelmére és az 1910. évben Adler Antal batrinai lakos sérelmére elkövetett rablógyilkosság, valamint az 1909. évben Karlingen Lipótné és társai guradobrai lakosok sérelmére elkövetett háromszoros rablógyilkosság tetteseinek hosszú és fáradságos nyomozás során eszközölt kiderítése és elfogásánál leleményességgel, buzgósággal, szorgalommal és lankadatlan kitartással való közreműködésükért.

Szép János őrsvezető cz. őrmester, György János, Egyed Ignác, Tamás Imre, Páll István, Balló Sándor, Miklós János, Tatár Gergely és Nagy Izsák őrsvezető cz. őrmesterek, Szenkovics Antal, Oltján András, Guzrány Antal csendőrök, Aszalós Sámuel őrsvezető cz. őrmester, Csiki József, Burgus Zsigmond és László Antal felülvizsgált csendőrök, a Hunyad vármegyében 1910. évben Adler Antal batrinai lakos sérelmére elkövetett rablógyilkosság, valamint az 1909. évben özvegy Karlinger Lipótné és társai guradobrai lakosok sérelmére elkövetett háromszoros rablógyilkosság tetteseinek hosszú és fáradságos nyomozás során eszközölt kiderítése és elfogásánál leleményességgel, buzgósággal szorgalommal és lankadatlan kitartással való közreműködésükért.

Bajka Sándor járásörmester, Incze Márton őrsvezető cz. őrmester, Bitai Mózes, Bordás Béla, Kasléder János csendőr cz. őrmesterek, Szabó János, Dávid János, Benkő Ferencz, Szabó András, Tamás Dénes csendőrök, Boldizsár Antal, Ambrus István, Tanczos Mihály és Kósa Imre volt csendőrök, a Hunyad vármegyében 1909. évben Vesel Majer szakamási lakos sérelmére elkövetett rablógyilkosság tetteseinek hosszú és fáradságos nyo-

Villamos és gőzörre berendezett gyár távolról nem képes olcsón főm és jó hangszert szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., mint **Remenyi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjtalanul, kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő

mozás során eszközölt kiderítése és elfogásánál leleménnyességgel, buzgósággal, szorgalommal és lankadatlan kitartással való közreműködésükért.

Szöke János őrsvezető czimzetes őrmester és Gáspár József I. számú csendőrkerületbeli csendőr czimzetes őrmester, az 1909. évben Vesel Majer szakamási lakos sérelmére elkövetett rablógyilkosság és az 1909. évben özvegy Karlinger Lipótné és társai sérelmére elkövetett bíromszoros rablógyilkosság tettesének hosszú és fáradtságos nyomozás során eszközölt kiderítése és elfogásánál leleménnyességgel, buzgalommal és lankadatlan kitartással való közreműködésükért.

János Márton és Tatár József csendőrök, az 1909. évben özvegy Karlinger Lipótné és társai guradobrai lakosok sérelmére elkövetett háromszoros rablógyilkosság tettesének hosszú és fáradtságos nyomozás során eszközölt kiderítése és elfogásánál leleménnyességgel, buzgalommal és lankadatlan kitartással való közreműködésükért.

Márk Sándor csendőr cz. őrmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett kiválóan buzgó és igen eredményes működéséért.

Kozma Dénes, Koncsag János járásőrmesterek, Antal Lajos, Albert János őrmesterek, Szakács János, Ilyés Mihály, Jani Tivadar és Tasnádi János őrsvezető cz. őrmesterek, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes működésükért, alárendeltjeik helyes nevelése és befolyásolásáért.

Ambros János őrmester, Kalló János, Müller Mihály, Szvoboda Antal, Imreh Ferencz, Bálint Dénes, Birtalan István, Rózsa Antal, László Imre, Tóth János, Farkas Sándor őrsvezető cz. őrmesterek, Gyergyai József, Kegyes Gábor csendőr cz. őrmesterek, Sáring Antal, Izsák János, Toók Mózes, Marti Ignác, Lovász Mihály, Turóczy József, Voda Simon, Gócza Demeter, Mike Gáspár, Kovács Adám, Nagy József, Réti Karoly, Andone János, Eleiu Simon, Szegedi Márton, Mester Sándor, Opris József, Butyurka Sándor, Farkas István, Hunyadi László, Bagosi Imre és Biró Mihály csendőrök, a lefolyt évben a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységükért.

Előléptettek:

1912 november hó 1-evel:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Gelencsér Pál, Bognár Ernő I. és Nagy János I. őrsvezető cz. őrmesterek, őrmesterekké.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

A III. osztályu tiszt katonai szolgálati jellel elláttatott:

Nagy Vilmos, VI. számú csendőrkerületbeli százados, 1912 október 24-én.

Az I. osztályu legényeségi katonai szolgálati jellel elláttatott:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Kálnoki Mózes őrmester, 1912 október 28-án.

A II. osztályu legényeségi katonai szolgálati jellel elláttatott:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Mészáros Lajos őrsvezető cz. őrmester, 1912 nov. 4-én, Pataki Ferencz és Baranyai János I. csendőrök, 1912 november 7-én, Budai József őrsvezető cz. őrmester és Egyed János csendőr cz. őrmester, 1912 nov. 23-án.

Járőrvezetői jelvényvel elláttattak:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Usurel Lázár, Bartis András, Gál Károly, Szabó János és Szöllősi József csendőrök; továbbá

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Bakonyi István, Smodice József, Fitos Mihály, Kardos József I., Magyar István III., Kartai Nagy Pál, Stiasny János, Nudli János, Feredics György, Kéri Pál, Horváth János, Kolma Imre, Knorr Sándor, Vass József, Bodás Lajos, Nagy János III., Jani József, Haraszi István, Hári Sándor, Erdélyi József, Kazai Lajos István, Parrag János, Dobosi Lajos és Németh Antal csendőrök; továbbá

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Filip Miklós csendőr;

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Kulcsár Ferencz, Pivarnik Lajos, Nagy Ferencz, K. Papp Antal, Lamej Sándor és Varga István csendőrök.

Névváltoztatások.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Pupos János csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1912. évi 146,448/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján vezetéknévét «Pozeonyi»-ra változtatta.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Stallenberg Pál próbacsendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1912. évi 146,848/VI—a. számú engedélye alapján vezetéknévét «Simon»-ra változtatta.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

1913. évre szóló előjegyzési naptáraink megjelentek, azokat minden rendelőknek ingyen küldjük meg, a rendelések sorrendjében.

A Csendőrségi Rendeleti Közlöny egyes számainak gyűjtésére szolgáló fedéltáblát szíves figyelmébe ajánljuk. — Ár 50 fillér.

Finom minőségű teli keztyűk, hősapkák, nemkülönböztetve mindenféle felszerelési cikkek raktárunkon készletben vannak, azokból kívánatra választás céljából szívesen küldünk. Bármilyen cikket a legnagyobb készséggel beszerzünk és megküldjük.

**Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir.
csendőrségi hiva-
talos nyomtatvá-
nyok legnagyobb
raktára.**